

СХОДИ СЛОВА ПРОСТОГО

Дружба як дар і дружба як випробування... На цю тему писали і писатимуть, скільки стоятиме світ. Бо ця цінність загальнолюдська. В українського народу справжнього товариша називали побратимом, тобто названим братом, братом по духу. А серед жіноцтва – всупереч поширеній хибній думці, мовляв, жінки на справжню дружбу не здатні – прижилося слово посестра. Ї історія знає тому яскраві приклади-підтвердження. Проте, на жаль, пригадує вона й інші факти, коли дружба не витримувала випробування, коли товаришування перетворювалося в розмінну монету, в товар. Це коли товариш, колишній, якщо його взагалі можна так величати, згадував, що своя сорочка ближче до тіла і починав жити за принципом «моя хата скраю...».

Автор книги, яку ви тримаєте в руках, тему товаришування винесла в заголовок. Письменниця досліджує цю тему в сучасних умовах.

Писати про сьогодні і легко, і важко. Легко, мабуть, тому, що ось воно, під боком, то живе, то виживає. Воно то стогне, то скаче, то хапається за вила, а то й руки опустило. Те буде, те пантрує, а те на кутні сміється. Об'єктів для спостереження – як цвіту в городі. Чи як піску морського. Це вже кому що ближче.

З іншого боку, писати про день сьогоднішній важко, бо важко бути об'єктивним, коли сам ти – суб'єкт дії, коли й тобі болить. Коли один Господь знає, чим це все закінчиться. Не життя, звичайно, а ті процеси в суспільстві, які когось піднімають на гребінь хвилі, іншого несуть, мов ріка щепку, а когось повільно, але невмодно затуляє чорторий.

Я ще розумію – написати оповіданнячко чи новелку про своїх сучасників, а от замахнутися на роман... То вже треба бути відважним і мати заповзятий характер. Мабуть, такий, як у автора цієї книги Світлани Тимко, яка зі школи мріяла про літературний інститут, щоб навчитися писати по-справжньому. Але доля розпорядилася по-своєму: навчатися довелося самотужки. Свої університети сімнадцятирічна дівчина почала проходити в селі, борючись за життя після тяжкої травми. Можливо, тому її письменницький погляд прикутий до людей, які мають цілеспрямовані характери, які готові не завдяки, а всупереч обставинам все-таки зустрітися зі своєю мрією, прихилити свою зорю до людей.

Невтомні життєві спостереження, напружена робота над композицією твору, розкриття характерів героїв через діалоги і внутрішні монологи (своєрідний психологічний екскурс до мотивації вчинків), ощадливе використання епітетів і метафор, образів-символів – усе це, разом узяте, і є, мабуть, тими сходинками, якими піднімалася наша землячка, член Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ» до створення роману, головною темою якого є проблема вибору.

Коли знайомишся з книгою «Два товариші», складається враження, що переглядаєш кіносценарій, настільки детально виписані сцени. Автор вдається й до створення красномовних символів, наприклад, букету колосся з рідного поля,

щоб нагадати, якого ми кореня-роду, яких батьків діти і без чого ніколи не зможемо бути щасливими.

Читаю рукопис і мимоволі звертаю увагу на те, як часто герої рухаються східцями, сходами. Склалося дивне відчуття, що в автора твору є якісь проблеми з подоланням отих сходів, – навіщо щоразу відвертати увагу читача від головних подій, від розвитку характерів героїв такими дрібницями?..

Мене просто гнітили ці кляті сходи, хотілося швидше пробігти ними, злетіти, але... Таке ж відчуття виникло і в однієї з героїнь твору, Ірини, та вона вважала недоречним обганяти лікаря зі швидкої на сходах під'їзду – і спізнилась.

Людина – дивна істота, судячи з того, як швидко все-таки вона пристосовується, звикає, забуває... У другій частині книги я перестала помічати сходи, вони кудись зникли, хіба лише вигулькнули десь у бистрині часу, щоб на них можна було перевести дух і зосередитись. Сходи – така собі дрібничка, яка для творчої людини перетворюється в художній образ. Усе життя ми рухаємось, і не завжди до вершини. Ми долаємо сходинку за сходинкою, щоб кожен ціною власних помилок зрозумів, що тільки він сам відповідає за власний вибір. І в цьому сенс життя.

Антоніна ЦАРУК